

Projectplan Green Deal Marktordening Warmtetransportnetten

1. Achtergrond warmtetransportnet

In het kader van het akkoord van Parijs en het Regeerakkoord 2017–2021 moet de CO₂-uitstoot in Nederland sterk worden gereduceerd. Warmtetransportnetten zullen een grote rol spelen in de verduurzaming van de warmtevraag als duurzaam alternatief voor aardgas. In de provincie Zuid-Holland wordt momenteel gewerkt aan de realisatie van een grootschalig warmtetransportnet om de restwarmte uit de haven en geothermie te gebruiken voor de warmtevoorziening van de gebouwde omgeving en de glastuinbouw in de provincie. Binnen de Warmtealliantie Zuid-Holland doen de partners Eneco, Gasunie, Havenbedrijf Rotterdam, Provincie Zuid-Holland en Warmtebedrijf Rotterdam aan pionierswerk voor grootschalige warmtetransportnetten.

2. Achtergrond netbeheer en marktmodel

Op dit moment ontbreekt wetgeving over marktregulatie bij warmtetransportnetten. In de Energieagenda van de Rijksoverheid wordt de ambitie uitgesproken om het onafhankelijk systeembeheer (vraag en aanbod, balancering), het netbeheer (aanleg, operationele aspecten en onderhoud) en de eigenaar/financier aan publieke regels te binden. Er is nadere kennis nodig om te bezien wat hierover in de wet vastgelegd moet worden. Om het warmtetransportnet in de provincie Zuid-Holland te realiseren zijn binnen de Warmtealliantie de werkgroepen “techniek”, “vraag en aanbod” en “netbeheer en marktmodel” aan de slag gegaan. Binnen deze werkgroepen zijn alle Warmtealliantie partners door medewerkers vertegenwoordigd. In de taakomschrijving van de werkgroep netbeheer en marktmodel zijn een aantal (deel)producten opgenomen die vastgelegd zijn in een rapportage. De definitieve versie van de rapportage is in oktober 2017 opgeleverd. Hierin zijn drie modellen voor onafhankelijk warmtetransportnetbeheer gedefinieerd en vergeleken, namelijk: het Single Buyer model, het End-to-End (E2E) model en het Pool model.

3. Doelstelling Green Deal Marktordening Warmtetransportnetten¹ en projectplan

Het doel van de Green Deal is het versnellen van de ontwikkeling van drie vraagstukken omtrent de marktordening bij de Warmterotonde, namelijk: het marktmodel, het netbeheer en de toetredingsregels voor bronnen en afnemers. Hierbij zijn de betrouwbaarheid, duurzaamheid, betaalbaarheid en toekomstbestendigheid van het warmtetransportnet kerncriteria. Het doel van het projectplan is de uitvoering van de Green Deal te beschrijven.

¹ Hierna te noemen: Green Deal

Op basis van een uitwerking van de belangrijkste taken en activiteiten heeft de werkgroep netbeheer en marktmodel het advies uitgebracht om het E2E model en het Pool model verder uit te werken. Het huidige niveau van uitwerking van de modellen is echter nog onvoldoende en de voor- en nadelen van de modellen kunnen pas na een gedetailleerde uitwerking worden beoordeeld. Uiteindelijk moet tot een punt gekomen worden waarop de keuze voor één model wel mogelijk is.

4. Scope

De resultaten van de Green Deal Warmtetransportnet moeten van nut zijn voor zowel de ontwikkeling van het warmtetransportnet in Zuid-Holland, als ook voor andere warmtetransportnetten in Nederland. De scope van het projectplan is de warmtetransportinfrastructuur. Het plannen en aanleggen van een warmtetransportnet in de provincie Zuid-Holland is pionierswerk. Ontwikkelaars van (toekomstige) warmtetransportnetten kunnen profiteren van de kennisvergaring die door middel van verdere uitwerking van het netbeheer en marktmodel in Zuid-Holland wordt gedaan.

5. Product

Het product is een eindrapportage waarin marktmodel, netbeheer en toetredingsregels zijn geanalyseerd voor het E2E model en het Pool model. Het Single Buyer model wordt tevens in deze eindrapportage meegenomen, maar op basis van de huidige inzichten voegt dit model voor de huidige marktsituatie te weinig toe. Het wordt niet in detail uitgewerkt zoals het E2E model en het Pool Model.² Er zal ingegaan worden op de systeemverantwoordelijkheid. Hierbij valt te denken aan de systeembalans voor een portfolio van invoeding, transport en afname. Ook zal aandacht besteed worden aan de economische³ en technische dispatch⁴ en het balanceren⁵ van het systeem. Daarnaast wordt een uitwerking van de tariefstructuur, commodity prijsvorming en contracteren, en eigendom in de eindrapportage opgenomen. De

² Conclusie vanuit de rapportage opgesteld door de werkgroep netbeheer en marktmodel in oktober 2017: Naar het oordeel van de werkgroep is het Single Buyer model niet geschikt, omdat dit te zeer op gespannen voet staat met het beginsel onafhankelijk netbeheer. Op basis van bovenstaande kan de werkgroep nog geen keuze maken voor één verder uit te werken model. Daarom is het advies van de werkgroep om het Pool model en het End-to-End model verder uit te werken en met elkaar te confronteren tot een punt waar een keuze voor één model wel mogelijk is. Dit betekent dat het Single Buyer model niet definitief wordt afgewezen, maar niet verder wordt uitgewerkt, totdat blijkt dat een ander model niet voldoet.

³ Het vaststellen van de inzet van productiemiddelen waarmee op de economisch meest optimale manier kan worden voldaan aan de momentane warmtevraag, rekening houdend met randvoorwaarden die volgen uit techniek, wet- en regelgeving (o.a. vergunningen), contracten en ecologie. Dit resulteert in een dispatchplan.

⁴ De dagelijkse operationele besturing van het fysieke systeem. Technische dispatch bestaat onder meer uit het uitvoeren van het dispatchplan en het balanshandhavingplan en het waarborgen van de integriteit van het transportsysteem (monitoren van procesparameters (temperatuur, druk, etc.), opvolgen van alarmmeldingen).

⁵ Het bijsturen van productie en/of afname in het geval van afwijkingen van het programma.

uitwerking wordt getoetst aan de criteria betrouwbaarheid, duurzaamheid, betaalbaarheid en toekomstbestendigheid. Daarnaast worden de voorstellen getoetst aan relaties met vigerende wetgeving en fiscale afspraken.

6. Stakeholders

De primaire stakeholders die werken aan de uitvoering van het projectplan zijn Eneco, de Gasunie, het Havenbedrijf Rotterdam, de Provincie Zuid-Holland en het Warmtebedrijf Rotterdam. Deze partijen hebben, samen met het ministerie van EZK, het ministerie van I&W en het ministerie van BZK de Green Deal Warmtetransportnet ondertekend. De uitvoering van het projectplan zal plaatsvinden in de werkgroep netbeheer en marktmodel. Binnen deze werkgroep zal het ook het ministerie van EZK participeren. Er wordt een klankbordgroep ingesteld waarin een selectie van belangrijke stakeholders van de warmtemarkt zullen participeren. In de klankbordgroep wordt input opgehaald en de voortgang en resultaten van de Green Deal Warmtetransportnet besproken. Monitoring van de vooruitgang van de Green Deal en de uitvoering van het projectplan zal worden uitgevoerd door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO).

7. Sturing

De stuurgroep is opdrachtgever aan de werkgroep netbeheer en marktmodel. Partijen leveren de inzet van medewerkers, kennis en (relatie)netwerken voor de uitvoering van het projectplan. PZH voert het secretariaat en bewaakt de voortgang van de Green Deal en de uitvoering van het projectplan in samenwerking met RVO.

Projectleider: Meindert Jansberg

Rapporteur: Bas Metz

8. Resources

a. Personele inzet partijen

De partijen zetten de volgende medewerkers in:

Partijen	Medewerkers
Eneco	Koen Gommers Jinny Moe Soe Let
Havenbedrijf Rotterdam	Sytse Jelles
Gasunie	Jan Willem van Dijk

WbR	Andrew Mol
PZH	Meindert Jansberg Bas Metz
Ministerie van EZK	Agendalid / contactpersoon
RVO	Cees-Jan Blaauboer

b. Externe inzet, adviseurs

Inzet van het juridisch advieskantoor Stek (contractjurist voor de SOK van de Warmtealliantie). En nog nader te selecteren bureaus voor modellering van het marktmodel en het uitvoeren van een kosten-batenanalyse.

c. Vergaderlocaties

Overleg vindt plaats op kantoor van de provincie Zuid-Holland (Provinciehuis).

9. Financieel

Voor het uitvoeren van het projectplan worden zeven personen ingezet van de partijen die de Green Deal Warmtetransportnet hebben ondertekend. Qua totale personele inzet wordt gerekend op 78 uur per week over een periode van 40 weken. Rekening houdend met een kostprijs van gemiddeld € 110 vermenigvuldigd met een totaal van 3120 uur inzet komt het totaalbedrag uit op ongeveer € 345.000. Daarnaast wordt juridisch advieskantoor Stek ingeschakeld voor advisering en de kosten voor hun inzet zal uitkomen op ongeveer € 150.000, gebaseerd op 500 uren werk à € 300 per uur. De raming van de kosten voor juridisch advies zijn gebaseerd op ervaring met het maken van samenwerkingsafspraken en het uurtarief van dergelijke juristen. Stek wordt ingezet om de toetredings- en spelregels voor deelnemers aan een onafhankelijk warmtetransportnet uit te werken. Deze toetredings- en spelregels worden vervolgens getoetst aan de vigerende wetgeving om inzicht te verwerven in de knelpunten voor de implementatie van het beoogde model.

Voor de modellering van het marktmodel wordt € 100.000 begroot, gebaseerd op 500 uren werk à € 200 per uur. Voor dit bedrag wordt de werking van het marktmodel gesimuleerd en getest door een nog nader te bepalen bureau. De marktmodellen kunnen niet in de praktijk getest worden en aangezien de partijen zich op nieuw terrein begeven moet de werking ervan gesimuleerd worden. Hiermee krijgen we een beter begrip van de dynamiek op de nieuwe markt en kunnen eventuele ongewenste effecten gecorrigeerd worden. Voor dit

werk zijn econometristen nodig die uitwerking geven aan de manier waarop de simulatie vorm wordt gegeven. Dit vereist ingewikkelde game theory en programmering wat zorgt voor een hoger uurtarief. De kosten-batenanalyse zal € 50.000 kosten en gaat in op de kosten en baten van de verschillende opties en de verdeling ervan over de verschillende betrokken partijen. In het kader van eerdergenoemd juridisch advies zal bekeken worden hoe zich dit verhoudt tot de prijsregulering in de warmtewet. Voor de complete vormgeving van de eindrapportage wordt met een bedrag van € 15.000 rekening gehouden. Ten slotte worden er in het kader van het bespreken van de (tussen)producten met de klankbordgroep drie sessies georganiseerd die ongeveer € 5.000 per stuk zullen kosten. Deze sessies worden op een externe locatie georganiseerd.

Onderdelen	Kosten
Personele inzet	€ 345.000
Juridisch advies door Stek	€ 150.000
Modellering marktmodel	€ 100.000
Kosten-batenanalyse	€ 50.000
Vormgeving eindrapportage	€ 15.000
Organiseren van drie sessies	€ 5.000 p/s

De totale kosten worden geraamd op € 675.000. Het ministerie van EZK draagt maximaal € 330.000 bij voor juridisch advies door Stek, de modellering van het marktmodel, de kosten-batenanalyse, de vormgeving eindrapportage en het organiseren van de sessies. De partijen Eneco, Gasunie, Havenbedrijf Rotterdam, Provincie Zuid-Holland en Warmtebedrijf Rotterdam dragen de kosten van hun personele inzet 'in kind'.

10. Werkzaamheden en planning

In afstemming met het Bestuurlijk Overleg Warmtealliantie wordt gestreefd naar het opleveren van de eindrapportage in december 2018. In de werkgroep netbeheer en marktmodel wordt het projectplan uitgevoerd. Waar en wanneer de klankbordgroep sessies worden georganiseerd zal worden besloten in de werkgroep netbeheer en marktmodel.